

Nr 32

Bevillningsutskottets betänkande i anledning av väckta motioner om rätt för vissa ideella organisationer till särskilt avdrag vid taxering till statlig och kommunal inkomstskatt.

(2:a avd.)

I de inom riksdagen väckta, till bevillningsutskottet hänvisade likalydande motionerna I: 59 av herr *Hjalmar Nilsson m. fl.* och II: 86 av herr *Gustafsson i Uddevalla m. fl.* har hemställts, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om en utredning i syfte att de organisationer som avses i 15 § nöjesskatteförordningen måtte erhålla ett visst skattefritt avdrag vid taxeringen till statlig och kommunal inkomstskatt.

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för det i motionerna framförda yrkandet, får utskottet, i den mån redogörelse härför inte lämnas i det följande, hänvisa till motionen II: 86.

Ideella föreningar är, med vissa undantag, skattskyldiga till kommunal inkomstskatt samt inkomst- och förmögenhetsskatt i samma utsträckning som fysiska personer. Skattefrihet åtnjutes i viss utsträckning av föreningar, vilka, utan att i sin verksamhet tillgodose medlemmarnas ekonomiska intressen, har till huvudsakligt ändamål att under samverkan med militär eller annan myndighet stärka rikets försvar eller att utan begränsning till viss familj, vissa familjer eller bestämda personer främja vård och uppfostran av barn eller lämna understöd för beredande av undervisning eller utbildning eller utöva hjälpverksamhet bland behövande eller främja vetenskaplig forskning. Dessa föreningar är frikallade från skattskyldighet vid den kommunala beskattningen för all inkomst utom den som härflyter av fastighet eller rörelse och vid den statliga beskattningen för all inkomst utom den som härflyter av rörelse. Föreningar, vilkas medlemmar icke på grund av medlemskapet äger del i föreningens förmögenhet, är skattskyldiga för förmögenhet, såvida de är skyldiga att erlagga skatt för inkomst.

Beträffande de ideella föreningarna i allmänhet, vilka sålunda är oinskränkt skattskyldiga för såväl inkomst som förmögenhet, gäller samma normer för skatteunderlagets bestämmande som för övriga skattskyldiga. Vid den kommunala beskattningen är dessa föreningar också underkastade samma skattesatser som andra skattskyldiga i kommunen. Vad angår inkomst- och förmögenhetsbeskattningen intager de däremot en förmånligare ställning än såväl fysiska personer som ekonomiska föreningar och aktie-

bolag, i det att skattesatsen för dem icke är progressiv utan proportionell och av lägre höjd i jämförelse med skattesatserna för ekonomiska föreningar och aktiebolag. Skattesatsen, som för ekonomiska föreningar är fastställd till 40 procent av den beskattningsbara inkomsten, är för ideella föreningar sålunda fastställd till 15 procent.

De ideella föreningarnas inkomster är icke heller föremål för dubbelbeskattning såsom aktiebolagens och de ekonomiska föreningarnas. Då medlemmarna i regel icke har någon delaktighet i de ideella föreningarnas vinst, ifrågakommer följaktligen inkomstbeskattning endast hos föreningarna.

Beträffande idrottssammanslutningar gäller särskilda regler i fråga om avdragsrätten. Avdrag medges sålunda för alla omkostnader av betydelse för intäkternas förvärvande och bibehållande, oavsett om dessa omkostnader jämväl eller i första hand främjat sammanslutningarnas ideella strävanden. Avdrag medges dock inte för omkostnader, som bestritts av icke skattepliktiga bidrag av allmänna medel m. m.

Av innehållet i *de föreliggande motionerna* må här återges följande.

Motionärerna påpekar att det arbete som utföres inom de ideella organisationerna, bl. a. för att skaffa ekonomiskt tillskott för arbetet, i allmänhet sker utan eller mot mycket ringa ersättning. Vid inkomsttaxeringen av ideella föreningar samt sådana ekonomiska föreningar, vilkas uppgift är att tillhandahålla samlingslokaler, blir därför ofta den beskattningsbara inkomsten högre än vad den skulle ha blivit därest normala avdrag för omkostnader skulle ha skett. Genom att ovan åsyftade sammanslutningar åtnjuta viss befrielse från att erlægga nöjesskatt blir deras till inkomstskatt beskattningsbara inkomster även större. Därmed återgår till samhället en del av vad som genom nöjesskatteförordningen erhålles i skattelättnad.

Utskottet. Utskottet vill inledningsvis understryka den stora betydelsen av den ur allmänna synpunkter gagnande verksamhet, som utövas av ideella föreningar och av organisationer med uppgift att tillhandahålla allmänna samlingslokaler. Till mycket stor del möjliggöres denna verksamhet genom uppoffrande och oegennyttiga insatser från medlemmarnas sida. Utskottet vill också gärna vitsorda att åtskilliga av dessa föreningar och organisationer har att brottas med ekonomiska svårigheter. Det är därför av betydelse att de erhåller en sådan behandling i skattehänseende att deras ifrågavarande verksamhet inte i onödan försvåras.

Det allmännas strävan att tillgodose angivna synpunkter har som framgår av den föregående redogörelsen tagit sig uttryck i den förmånliga behandling i skattehänseende som vissa föreningar och organisationer erhållit. Det torde här vara tillräckligt att erinra om att från skattskyldighet till såväl arvsskatt som gåvoskatt befrias stiftelse eller sammanslutning, som har till huvudsakligt ändamål att främja barns eller ungdoms vård och uppfostran eller utbildning, vård av behövande ålderstigna, sjuka eller lytta eller att främja vetenskaplig undervisning eller forskning. Motsva-

rande skattebefrielse föreligger jämväl enligt förordningen om kvarlåtenskapsskatt. I fråga om inkomstbeskattningen är stiftelse med sådant ändamål som nyss sagts befriad från skattskyldighet, vid kommunalbeskattningen för annan inkomst än av fastighet och av rörelse samt vid den statliga beskattningen för annan inkomst än av rörelse. Åtskilliga grupper ideella föreningar åtnjuter även befrielse från garantiskatt för fastighet. Vidare åtnjuter organisationer, som har till huvudsakligt syfte att främja religiösa, välgörande, sociala, politiska, konstnärliga, idrottsliga eller andra därmed jämförliga kulturella eller eljest allmännyttiga ändamål och som under de senast förflutna fem åren icke lämnat utdelning åt sina medlemmar befrielse i viss utsträckning från nöjesskatt, liksom folketshusföreningar och liknande organisationer med uppgift att tillhandahålla allmän samlingslokal.

Såvitt gäller inkomstbeskattningen har principen sålunda varit, att vissa ideella föreningar helt befrias från skattskyldighet för inkomster av vissa slag, men att de beskattas för andra inkomster. I den mån skattskyldighet för inkomst föreligger skall inkomstuppskattningen ske såsom för förvärvskällor i allmänhet på det sättet att bruttointäkten först beräknas, varefter avdrag sker för omkostnader.

I de förevarande motionerna hemställs om utredning i och för införande av ett schablonmässigt bestämt avdrag. Syftet med detta avdrag skulle vara att kompensera berörda skattskyldiga för den ökade inkomstskatt de får genom att nettointäkten blir högre på grund av att de anlita oavlönad arbetskraft eller på grund av att de åtnjuter befrielse från nöjesskatt.

Enligt utskottets uppfattning är det bl. a. med hänsyn till nödvändigheten av att få en likformig beskattning olämpligt att göra avsteg från den hittills tillämpade principen att inkomstberäkningen för dessa skattskyldiga skall — i den mån skattskyldighet föreligger — ske på samma sätt som för andra. Den omständigheten att vederbörande sluppit vissa utgifter, som andra skattskyldiga normalt får vidkännas, utgör enligt utskottets mening intet skäl för en nedsättning av den faktiska inkomsten. Utskottet anser inte den av motionärerna anvisade utvägen framkomlig och avstyrker på grund härav bifall till de föreliggande motionerna.

Under återopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att de likalydande motionerna I: 59 av herr Hjalmar Nilsson m. fl. och II: 86 av herr Gustafsson i Uddevalla m. fl. om rätt för vissa ideella organisationer till särskilt avdrag vid taxering till statlig och kommunal inkomstskatt icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 13 mars 1958

På bevillningsutskottets vägnar:

EDGAR SJÖDAHL

Närvarande:

från första kammaren: herrar Sjödahl, Spetz, Snygg, Gustaf Elofsson, Erik Jansson, Bengtson, Tage Johansson, Yngve Nilsson, Hellebladh och Kronstrand; samt

från andra kammaren: herrar Sundström, Brandt, Kärrlander, Magnusson i Borås, Christenson i Malmö, Andersson i Essvik, Jansson i Aspeboda, fru Holmqvist, herrar Stenberg och Rydén.